

המפתח הוא שיון הנפש המשתדל להתרחק מן הקצוות

בנימין אלקובי

1

שמאי הזקן

על מוצאו של שמאי אנו יודעים מעט מאד. שמאי היה בן הארץ. ככל הנראה עבד כאדריכל או כמהנדס. הקפדנות של שמאי היא במידה ידועה חלק ממקצועו. זו היא קפדנות של אדם החייב לוודא שהתבניות אותן הוא מודד באמת הבניין שבידו תהיינה מדויקות ומוגדרות, ואינו יכול לשאת את המחשבה שהבניין שלו לא יהיה מושלם או שיתמוטט משום שנבנה שלא כהלכה. גישתו של שמאי, אינה באה ממקום מחמיר או כעסן, אלא ממקום של הקפדה על הגבולות, העמדה של הדברים על דיוקם. הנחתו הבסיסית היא שאי אפשר ליצור הגדרות מיוחדות לאדם אחד ואחרות עבור אדם אחר ושהקביעות חייבות להיות חותכות.

(מבוסס על: "אישים בתלמוד", עדין שטיינזלץ)

הלל הזקן

הלל עלה מבבל. חילק את זמנו בין לימוד ובין עבודתו כחוטב עצים. הלל היה מפורסם כ'אוהב אדם', כסבילי במיוחד וכענוותן. תפיסתו של הלל את הייחוד האנושי של כל אדם כהוויה לעצמה, משתקפת ביכולתו לקבל כל אדם, להתגמש לפי בעיות מיוחדות ולהתמודד גם עם היוצאים מהכלל.

(מבוסס על: "אישים בתלמוד", עדין שטיינזלץ)

2

על מידת הדין ומידת הרחמים

אין בין מידת הדין למדת הרחמים אלא שהראשונה מודדת את הסבה במסובבה והאחרונה את המסובב בסבתו. כלומר, הראשונה תשים לב לתכונת המעשה בלבד ודנה לפיה את העושה, והאחרונה תתבונן תחלה אל תכונת העושה בשעת מעשה ודנה לפיה את המעשה... זו רודפת את החטא מכל מקום וזו מבקשת רק את החוטא.

מתוך: "על פרשת דרכים", אשר צבי גינזבורג ("אחד העם"), 1856-1927.

3

אשריך שראיתיני בכך

(לאחר שרבי שמעון יצא מהמערות...)

שמע רבי פנחס בן יאיר חתנו ויצא לקבל את פניו. נכנסו לבית המרחץ- לרחוץ, היה רבי פנחס מסייע לרבי שמעון לתקן ולסדר את בשר גופו, ראה שיש בעורו בקעים וסדקים עמוקים (מפני החול). התחיל רבי פנחס לבכות, והיו נושרות דמעותיו על עורו של רבי שמעון ומכאיבות לו מאוד. אמר לו: אוי לי שראיתיך בכך! אמר לו: אשריך שראיתיני בכך, שאילו לא ראיתיני בכך - לא מצאת בי כך.

ע"פ תלמוד בבלי מסכת שבת דף לג עמוד ב